

bib.familiekunde-vlaanderen.be: ontdek de mogelijkheden!

Lieven Forrez, Emmy Julliams en Jan Geypen

De documentatiecentra en afdelingen van Familiekunde Vlaanderen beschikken over uitgebreide bibliotheekcollecties en staan ten dienste van het brede publiek. De bibliotheek van het Documentatie- en Studiecetrum voor Familiegesciedenis te Merksem alleen al beschikt over meer dan 23.000 volumes, waardoor ze de meest uitgebreide en belangrijkste genealogische bibliotheek van Vlaanderen is. Om hierin snel en efficiënt een boek terug te vinden, investeerde Familiekunde Vlaanderen eind 2015 in een nieuwe (overkoepelende) bibliotheekcatalogus, genaamd Bidoc. Deze nieuwe catalogus ziet er niet alleen moderner uit, maar bevat ook veel krachtigere zoekfunctionaliteiten.

FV-regio's Brugge, Dendermonde, Dilbeek, Leuven, Mandel-Leie, Westkust, het Vlaams Centrum voor Genealogie en Heraldiek (Handzame), het West-Vlaams Documentatiecentrum voor Familiegesciedenis (Oostende) en het Documentatie- en Studiecetrum voor Familiegesciedenis (Merksem) sprongen meteen mee op de kar. Ook FV-regio Gent zal binnenkort haar bibliotheek in Bidoc catalogiseren. De (overkoepelende) Bidoc-catalogus omvat nu al bijna 130.000 artikels en meer dan 47.000 werken en wordt bijna dagdagelijks aangevuld.

De bibliotheek van het Documentatie- en Studiecetrum voor Familiegesciedenis te Merksem als decor voor het Ketnetprogramma 'Ben ik familie van?'.

De nieuwe catalogus kan door iedereen geraadpleegd worden, thuis of bij Familiekunde Vlaanderen. Bidoc is immers een browsergebaseerde publiekscatalogus (OPAC). Dit betekent dat de eindgebruiker enkel over een internetaansluiting en een browser moet beschikken. Populaire web- of internetbrowsers zijn bijvoorbeeld Internet Explorer (en opvolger Microsoft Edge), Mozilla Firefox, Google Chrome en Safari. De vernieuwde bibliotheekcatalogus is eenvoudig te bereiken via <http://bib.familiekunde-vlaanderen.be>. De link naar de bibliotheekcatalogus kan u ook terugvinden via de website van Familiekunde Vlaanderen: www.familiekunde-vlaanderen.be. Neem zeker een kijkje en voeg <http://bib.familiekunde-vlaanderen.be> toe als bladwijzer in uw browser!

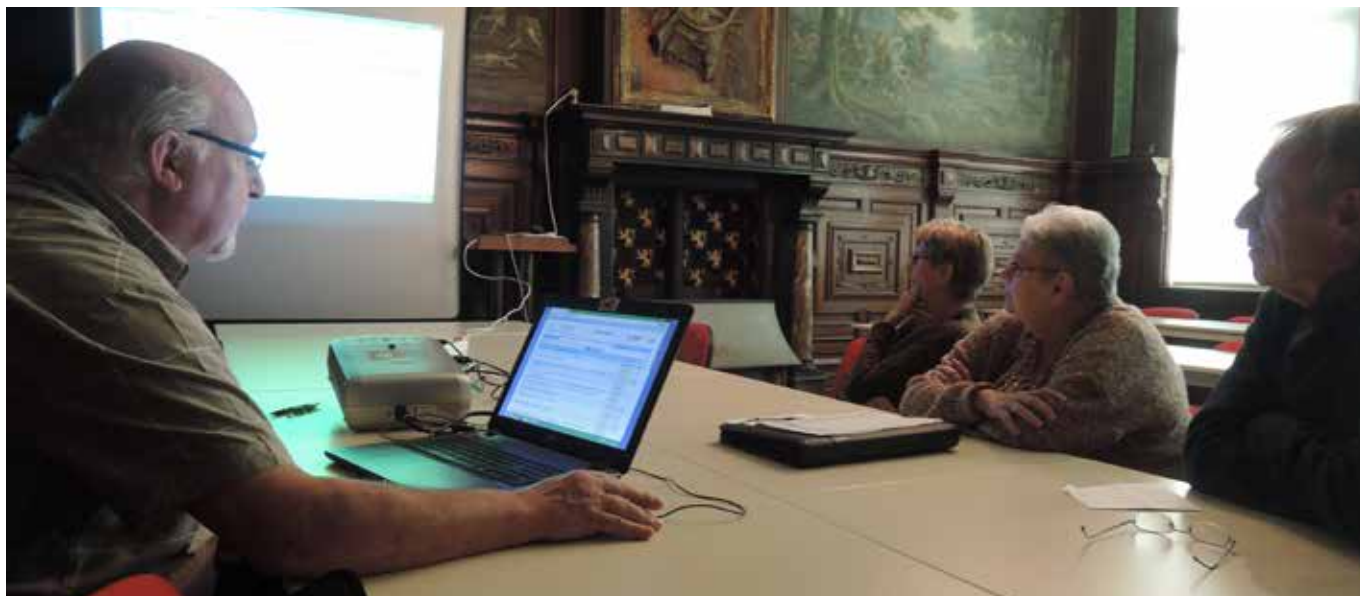
Voorgeschiedenis

Familiekunde Vlaanderen heeft al een heuse voorgeschiedenis als het op bibliotheekcatalogi aankomt. Voor de liefhebbers een kort overzicht:

- Jaren zeventig en tachtig: voor het Documentatie- en Studiecetrum voor Familiegesciedenis (Nationaal VVF-centrum) werden door Marcella Vermeersch drie klassemten (voor auteur, titel en trefwoord) op fiches aangelegd. Het behoeft wellicht geen betoog dat het aanmaken en klasseren van deze fiches zeer tijdrovend was.

Archiefbeeld van het fichesysteem in het Documentatie- en Studiecetrum voor Familiegesciedenis.

Enkele medewerkers van het Documentatie- en Studiecentrum voor Familiegesciedenis te Merksem ontdekken spelerwijs de wondere wereld van Bidoc. Achter de laptop: leeszaalvoorzitter Raoul Jans is er als de pinken bij.

- In 1986 deed de computer zijn intrede: in DBase werd door Jan Vanderhaeghe een programma geschreven dat het printen van fiches vereenvoudigde en dat het mogelijk maakte een onbepert aantal trefwoorden toe te voegen. Daarna ging men over van DBase naar DOS-programma Biblion en waren de papieren fiches voorgoed verleden tijd in het Documentatie- en Studiecentrum voor Familiegesciedenis.
- Sinds 1 januari 1997 worden niet alleen de genealogische tijdschriften, maar ook de artikels erin in de bibliotheekcatalogus opgenomen.
- In september 2003 deed een nieuwe versie van Biblion zijn intrede. De nieuwe bibliotheekcatalogus van Familiekunde Vlaanderen omvatte niet langer enkel de catalogus van het Documentatie- en Studiecentrum voor Familiegesciedenis in Merksem (beheerd door Emmy Julliams en deskundig ondersteund door Ludo Somers), maar ook die van andere documentatiecentra en regionale afdelingen. Sinds 2004 was deze catalogus ook onafgebroken raadpleegbaar via het web. Destijds verrichtte Familiekunde Vlaanderen hiermee heus pionierswerk binnen het bibliotheeklandschap.
- Tussen 2009 en 2010 werden tijdens een speciaal project ook de heemkundige en genealogische tijdschriften van voor 1997 per artikel ontsloten door Sonja Lambrechts.
- In 2014 werd beslist de bibliotheekcatalogus andermaal te vernieuwen. De 'werkgroep bibliotheekcatalogus' (met Luc De Backer, Peter Eyckerman, Ludo Somers, Patrick Vanhoucke en Jan Geypen) zocht en vond een waardige opvolger voor de oude bibliotheekcatalogus: Bidoc. Eind 2015 werden de catalografen van de deelnemende afdelingen klaargestoomd tijdens twee opleidingssessies in het computerlokaal van de Antwerpse bibliotheek Permeke. Daarna werd de nieuwe bibliotheekcatalogus gelanceerd.

Hoe zoeken in Bidoc?

Gebruik in de eerste plaats uw intuïtie en experimenteer er lustig op los. De hiernavolgende uiteenzetting is voor wie echt het onderste uit de kan wil halen.

Vooreerst: selecteer een afdeling of documentatiecentrum

Vooraleer een titel of werk in de (overkoepelende) Bidoc-bibliotheekcatalogus op te zoeken, moet u het documentatiecentrum of de afdeling opgeven waarvan u de bibliotheekcatalogus wenst te raadplegen. Standaard wordt gezocht in alle catalogi van alle aangesloten documentatiecentra en afdelingen van Familiekunde Vlaanderen ('FV – Alle documentatiecentra en afdelingen*'). Bent u echter alleen in werken geïnteresseerd die u bij Familiekunde Vlaanderen Regio Dendermonde kan raadplegen, dan duidt u bovenaan rechts (in het drop-down menu) 'FV – Afdeling Dendermonde' aan. Vanaf nu wordt 'FV – Afdeling Dendermonde' gemarkeerd met een sterretje of asterisk ('FV – Afdeling Dendermonde*'). Wenst u toch in alle catalogi van alle aangesloten documentatiecentra en afdelingen te zoeken, dan duidt u opnieuw 'FV – Alle documentatiecentra en afdelingen*' aan.

Let op: deze filtering blijft ook van kracht tijdens eenvoudig en geavanceerd zoeken!

Eenvoudig zoeken

Zoeken in de nieuwe bibliotheekcatalogus van Familiekunde Vlaanderen kan op twee verschillende manieren: eenvoudig of geavanceerd. Het beginscherm start altijd met eenvoudig zoeken: de zoekvoorwaarde wordt in één veld ingevuld. Daarbij zijn er verschillende (invoer)mogelijkheden:

Zoekmogelijkheid bij eenvoudig zoeken	Voorbeeld
<p>één of meerdere woorden: zoek alle werken waar (in om het even welk veld) deze woorden voorkomen. De woorden moeten niet allemaal samen in één werk voorkomen.</p>	<p>Zoeken op <i>historiografie west-europa</i> geeft alle (beschrijvingen van) werken waarin <i>historiografie</i> en <i>west-europa</i> voorkomen. De werken die beide woorden bevatten staan uiteraard eerst, zoals bijvoorbeeld 'Historiografie. Vijfentwintig eeuwen geschiedschrijving van West-Europa'.</p>
<p>woord1 AND woord2: zoek alle werken waar (in om het even welk veld) deze woorden tegelijk voorkomen. Merk op dat AND (het Engelse 'en') volledig in hoofdletters geschreven moet worden.</p>	<p>Zoeken op <i>historiografie AND west-europa</i> geeft heel wat minder resultaten, omdat beide woorden nu in (om het even welk veld van) een werk moeten voorkomen. Vanzelfsprekend vinden we nog steeds 'Historiografie. Vijfentwintig eeuwen geschiedschrijving van West-Europa' terug in de zoekresultaten.</p>
<p>woord1 OR woord2: zoek alle werken waar (in om het even welk veld) één van deze woorden voorkomt, of allebei. Merk op dat OR (het Engelse 'of') volledig in hoofdletters geschreven moet worden.</p>	<p>Zoeken op <i>historiografie OR west-europa</i> geeft alle werken waarin <i>historiografie</i> OF <i>west-europa</i> voorkomt. De werken die beide woorden bevatten staan qua relevantie uiteraard eerst, zoals bijvoorbeeld 'Historiografie. Vijfentwintig eeuwen geschiedschrijving van West-Europa'.</p>
<p>"woorden na elkaar": zoek alle werken waar (in om het even welk veld) deze zinsnede voorkomt. De woorden tussen aanhalingstekens moeten in die volgorde gevonden worden.</p>	<p>Met zoeken op "<i>historiografie west-europa</i>" kan u 'Historiografie. Vijfentwintig eeuwen geschiedschrijving van West-Europa' niet terugvinden, maar met "<i>geschiedschrijving van west-europa</i>" wel.</p>
<p>trefwoord:*werk: toon een lijst van alle trefwoorden met het stukje werk in de naam. Vanuit deze lijst kan dan dadelijk doorgelinkt worden naar de gekoppelde titels.</p>	<p>Zoeken op <i>trefwoord:histor*</i> levert onder meer het trefwoord <i>historiografie</i> op, net zoals <i>trefwoord:*riografie</i> dat doet.</p>
<p>auteur:adr: toon een lijst van alle auteurs met een naam die begint met adr. Vanuit deze lijst kan dan dadelijk doorgelinkt worden naar de gekoppelde titels.</p>	<p>Zoeken op <i>auteur:vanderhaeg*</i> levert onder meer auteur <i>Vanderhaeghe, Jan</i> op, net zoals <i>auteur:*derhaeghe</i> dat doet.</p>

✖
Zoekresultat...

[Cleiren, Linda \(1\)](#)
[Cleiren, Patrick \(358\)](#)

'[100 Jaar geleden... de moniteur of het ...](#)
(redactie) In : [DE ANTWERPSE GENEALOGIE](#)
juni(2001)4, 11 - 16 p.

Detail van de Bidoc-bibliotheekcatalogus waarbij gezocht werd op auteur:*leiren.

Tips en weetjes:

- Om sneller te werken kan u bij eenvoudig zoeken ook de ENTER-toets gebruiken i.p.v. de knop (of button) 'Zoek'.
- Met uitzondering van de zoektermen (booleaanse operatoren) AND en OR, is zoeken niet hoofdlettergevoelig.
- Via eenvoudig zoeken kan u alleen lijsten van trefwoorden en auteurs oproepen (dus niet van titel enzovoort). U kan deze lijsten sluiten met de knop met het witte kruis in het rode bolletje.
- Let op voor tikfouten, varianten, taal enzovoort. Soms helpt Bidoc hier een handje: zoeken op *adriaanssens* levert bijvoorbeeld niets op, maar zoeken op *adrianssens* geeft resultaten voor *Adriaenssen én Adriaenssens*. Wie zoekt op *Nijvel* krijgt andere resultaten dan wie zoekt op *Nivelles* of *Nivelloises*.
- Een umlaut mag, maar moet niet ingegeven worden. Evenzo voor accenten.
- Net zoals bij Google kan u eender welk woord typen dat verband houdt met wat u zoekt (titel, auteur...). U moet hiervoor wel hele woorden gebruiken: een deel van een woord werkt dus niet. Zoeken op *familieku* levert bijvoorbeeld geen resultaten op (uitgezonderd eventuele tikfouten), maar zoeken op *familiekunde* uiteraard wel. En zoeken op *bib* levert andere resultaten op dan zoeken op *bibliotheek*. De wildcards of jokers asterisk * en vraagteken ? om zoekoperaties flexibel te definiëren zijn niet van toepassing in Bidoc.
- Een uitzondering op vorige regel: bij het eenvoudig zoeken op een specifiek veld (auteur of trefwoord dus) hoeft het zoekwoord niet altijd in z'n geheel ingevoerd te worden. Via links- of rechtstrunceren met asterisk * kunnen één of meerdere letters (of cijfers) vervangen worden. Dit is onder andere handig omdat de spelling van woorden kan verschillen. Zoeken op *auteur:gilisjans* levert alleen resultaten op voor *Gilisjans*, maar zoeken op *auteur:*sjans* levert ook resultaten op voor *Gillisjans* en *Gillesjans*.
- U kan de verschillende mogelijkheden bij eenvoudig zoeken ook nog eens nalezen via de hyperlink

[uitleg] die u steevast onderaan het browserscherm kan terugvinden. Opgelet: [uitleg] opent normaliter in een nieuw tabblad of een nieuw browserscherm. De terugknop van uw browser werkt dan ook niet. U moet het nieuwe tabblad of het nieuwe browserscherm dan gewoon afsluiten, verbergen of minimaliseren om weer verder te gaan met uw opzoekingen.

Geavanceerd zoeken

U kan het zoekscherm voor geavanceerd zoeken openen door naast de knop 'Zoek' (bij eenvoudig zoeken) op de hyperlink 'Geavanceerd' te muisklikken. Daar kan u terugkeren naar eenvoudig zoeken door op de hyperlink 'Eenvoudig' te klikken. Bij geavanceerd zoeken kunt u gericht en specifiek zoeken dan bij eenvoudig zoeken. Bij geavanceerd zoeken kunnen namelijk voorwaarden voor verschillende velden vastgelegd worden. Bij elk veld dat doorzocht moet worden, kan aangegeven worden of dit veld 'de opgegeven waarde bevat' of 'begint met de opgegeven waarde' (voor zoeken in het veld jaar wordt dit 'voor', 'in' en 'na'). Daarnaast kan u meerdere zoekopdrachten of velden combineren (door op de knop '+ zoekvoorwaarde' te klikken) en vervolgens beslissen dat aan alle voorwaarden moet voldaan zijn (kleinere selectie - AND), of dat het volstaat dat minstens aan één van de voorwaarden is voldaan (grotere selectie - OR). Tot slot kan er nog verder beperkt worden op materiaalsoort, de uitgaveperiode en de categorie.

Voor het zoeken via uitgaveperiode kunnen de volgende notaties gebruikt worden:

Notatie	Resultaat
2005	in 2005
>2006	na 2006
<2007	voor 2007
2008 - 2012	tussen 2008 en 2012

The screenshot shows the Bidoc search interface with the following elements:

- A search bar with the text "Trefwoord" and a dropdown menu set to "bevat", and the search term "heraldiek".
- A "Jaar" dropdown menu set to "na" and the value "2012".
- A "+ zoekvoorwaarde" button.
- A dropdown menu for "Het resultaat moet voldoen" set to "aan alle bovenstaande voorwaarden".
- Fields for "Beperk tot: materiaal", "jaar" (with "van-tot" sub-label), and "categorie".
- "Zoek" and "Wis" buttons.
- A blue link labeled "Eenvoudig" in the bottom right corner.

Zoekopdracht voor alle werken over heraldiek gepubliceerd in de periode 2013-2016.

Een voorbeeld:

Veronderstel dat u alle werken wil zoeken over heraldiek die sinds het begin van 2013 gepubliceerd zijn, dan heeft u twee voorwaarden: trefwoord (of titel) is heraldiek en jaar van uitgave is gelijk aan of groter dan 2013 (dus na 2012). Dit resulteert in de zoekopdracht 'Trefwoord bevat heraldiek' én 'Jaar na 2012' én 'Het resultaat moet voldoen aan alle bovenstaande voorwaarden'.

Tips en weetjes:

- Om een volledig nieuwe zoekopdracht in te geven, kan u met de knop 'Wis' de huidige of vorige opdracht wissen. Om één enkele regel (één zoekveld) te verwijderen, kan u de knop met het witte kruis in het rode bolletje achteraan het veld gebruiken.
- Normaliter leveren bijkomende voorwaarden steeds minder resultaten op. Dit is de essentie van geavanceerd of gecombineerd zoeken.
- Doorgaans is het beter te zoeken met 'de opgegeven waarde bevat' dan wel 'de opgegeven waarde begint met'.
- U kan hetzelfde veld meer dan één keer als zoekwaarde opgeven: 'Auteur bevat Vanderhaeghe, Jan' én 'Auteur bevat Vanbrabant, Magda' én 'Het resultaat moet voldoen aan alle bovenstaande voorwaarden' levert alle werken op waarvan Jan Vanderhaeghe én Magda Vanbrabant de auteurs zijn.
- Op zoek naar een specifieke naam? Zoek dan op 'titel bevat' of 'trefwoord bevat' met de zoekterm tussen dubbele aanhalingstekens. Titel bevat "jans" levert bijvoorbeeld alle titels op waarin de naam Jans voorkomt. Gebruikt u geen aanhalingstekens, dan worden ook de namen Janssen, Sint-Jansburg, Schoonjans enzovoort getoond. Als alternatief kan u onder eenvoudig zoeken ook *trefwoord:jans* ingeven.
- Opgelet: van auteurs wordt (normaal gezien) eerst de achternaam vermeld, daarna de voornaam. Achteren voornaam worden gescheiden met een komma. Zoeken naar *auteur begint met Marc Van den Cloot* in het veld auteur levert dus geen resultaten op, zoeken naar *auteur begint met Van den Cloot* of *auteur begint met Van den Cloot, Marc*, levert wel resultaten op. Hier is het dus beter te zoeken met voorwaarde 'bevat'.
- U kan de verschillende mogelijkheden bij geavanceerd zoeken ook nog eens nalezen via de hyperlink [uitleg] die u stevast onderaan het browserscherm kan terugvinden.

Zoekresultaten

De resultaten van zowel eenvoudig als van geavanceerd zoeken worden steeds in tabelvorm getoond. Door op de titel van een werk (hyperlink) te klikken worden alle details van die titel getoond. Andere namen in de zoekresultaten, zoals auteurs, trefwoorden enzovoort zijn ook actieve links. Door op een dergelijke naam te

klikken wordt een nieuwe zoekbewerking gestart. U kan uw zoekresultaten ook sorteren of rangschikken door middel van het drop-downmenu rechts bovenaan van de zoekresultaten. Bij eenvoudig zoeken wordt standaard gesorteerd op relevantie, maar kan u bijvoorbeeld ook op titel en auteur sorteren. Bij geavanceerd zoeken wordt standaard gesorteerd op titel.

	Uitgavenvorm	plaats
Pieter, 2000. -	boek	Oostende VIII/173a

Detail van een zoekopdracht voor alle werken van auteur Pieter Donche aanwezig in het West-Vlaams Documentatiecentrum voor Familiegesciedenis te Oostende (gesorteerd op titel).

Tips en weetjes:

- Nieuwe en recente werken worden gemarkeerd met 'Nieuw' of 'Recent' en kan u dus eenvoudig herkennen in de zoekresultaten.
- Zoekresultaten worden blad na blad getoond (30 resultaten per blad of pagina), net zoals dat bij zoeken in Google gebeurt. De meest relevante informatie (afhankelijk van de sortering) wordt op het eerste blad getoond. Het tweede blad bevat al wat minder relevante informatie enzovoort. Wanneer het zoekresultaat honderden of zelfs duizenden titels of werken omvat, is het dan ook niet mogelijk rechtstreeks naar het laatste blad (met de minst relevante informatie) te springen.
- Een zoekactie levert een maximaal aantal resultaten op (begrensd door de software). Het kan zijn dat er in werkelijkheid nog meer resultaten zijn, maar dat deze niet getoond worden wegens te weinig relevant. Als uw zoekactie honderden of zelfs duizenden titels oplevert, dan is het beter uw zoekactie te verfijnen.
- Soms kunnen er meerdere exemplaren zijn van één werk. Het 'ABC van de genealogie' van Johan Roelstraete is bijvoorbeeld in Merksem, Oostende, Dendermonde, Handzame... aanwezig.
- Vermijd het gebruik van de terugknop van uw browser, maar gebruik de terugknop van de Bidoc-catalogus.
- Met behulp van het printericoon(tje) dat u rechts bovenaan kan terugvinden, kan u uw zoekresultaten eenvoudig afdrukken.
- Bezoekers van de Bidoc-bibliotheekcatalogus van Familiekunde Vlaanderen kunnen niet inloggen noch werken ontlenen (in andere Bidoc-catalogi van andere organisaties kan dit soms wel). Ook bestaat er geen interbibliotheecair leenverkeer (IBL) tussen de

Opleidings sessie van 3 oktober 2015 in de Permekebibliotheek te Antwerpen voor de catalografen van de nieuwe bibliotheekcatalogus.

verschillende afdelingen en documentatiecentra van Familiekunde Vlaanderen.

- In de oude bibliotheekcatalogus kon u ook bij artikelen de plaats (afdeling, rek enz.) ervan zien. In de nieuwe catalogus kan u enkel zien uit welk tijdschrift dit artikel komt, waarna u een tweede zoekactie moet ondernemen om te weten te komen bij welke afdelingen en documentatiecentra van Familiekunde Vlaanderen u dit tijdschrift kan raadplegen.
- Zin in iets nieuws? Op de startpagina kan u via het menu 'Nieuw' doorklikken naar de meest recente titels die de documentatiecentra en regionale afdelingen hebben ingevoerd. De lijst wordt automatisch bijgewerkt zodat deze steeds up-to-date is.
- In de nieuwe Bidoc-bibliotheekcatalogus kan u af en toe nog op een foutje stoten. Alles corrigeren is echter een werk van lange adem: de documentatiecentra en afdelingen van Familiekunde Vlaanderen rekenen dan ook op uw geduld en begrip.

Zoeken via rubrieken / thematisch zoeken

Als u geen specifieke zoekopdracht hebt, maar eerder wil bladeren in de collectie, kan u uw zoektocht beginnen met behulp van het rubriekenoverzicht.

Heeft u nog vragen?

Aarzel niet om hulp te vragen. Spreek gerust één van de vrijwilligers van de deelnemende afdelingen of documentatiecentra aan. Zij staan steeds klaar om u wegwijs te maken in de nieuwe bibliotheekcatalogus. U kan ook contact opnemen met de administratie van Familiekunde Vlaanderen op het nummer 03 646 99 88. We zijn elke werkdag bereikbaar van 8u30 tot 17u00. Liever elektronisch? Via administratie@familiekunde-vlaanderen.be helpen wij u graag voort.

Succes met uw speurtocht!

Met dank aan o.m. Jan Vanderhaeghe en Dominique Barri.

Exacte zin Elk woord (EN) Eén van de woorden (OF)

Pagina 14 van 3 op 3

Record 201 tot 227 op 227

Centrum	Auteurs/C.O.	Titel	Aanpak
Merkson	DEVOLDERE, WILFRIED	Tielerakten als voor de geschiedenis van herfingen met haar eigenaars en/of bewoners	001 F a12
Merkson	DEVOLDERE, WILFRIED	Emile, Henri, Jules en Rama Demone	001 F a1
Merkson	DEVOLDERE, WILFRIED	Fonteinlaal trouw volgmeter - Jules Eggemont (Rieselaere 1904-Terhes 1960)	001 F a1
Merkson	DEVOLDERE, WILFRIED	Achiel Van Vlasghem (1879-1998)	001 F a1
Dorlsbeke	DEVOLDERE, WILFRIED	Waar vind ik 19de-eeuwse (Zuid-en midden-) West-/leemse sarchangsters	00004
Dorlsbeke	DEVOLDERE, WILFRIED	Onze leestertafel: Jan Hout (1936-2014)	00004

Detailscherm van de oude bibliotheekcatalogus van Familiekunde Vlaanderen.